

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.cbos.pl> E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/144/142/96

NASTROJE SPOŁECZNE WE WRZEŚNIU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, WRZESIEŃ '96

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Zaostrzenie się konfliktów w łonie rządzącej koalicji zaowocowało pogorszeniem się nastrojów społecznych, przede wszystkim - co zrozumiale - ocen sytuacji politycznej. Pogorszyły się jednak także opinie o sytuacji gospodarczej, trochę mniej optymistycznie niż miesiąc temu badani zapatrują się również na rozwój ogólnej sytuacji w kraju¹.

OCENY

Po wakacyjnym wzroście społecznego optymizmu, we wrześniu ogólne oceny sytuacji w kraju ponownie uległy pogorszeniu. Nie jest to jednak zmiana zbyt wielka. W stosunku do sierpnia liczba pesymistów wzrosła o 4 punkty. Obecnie odsetek badanych twierdzących, że sytuacja w Polsce zmierza w złym kierunku (44%), przewyższa odsetek osób wyrażających przeciwną opinię (38%).

Tabela 1 w procentach

Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju idzie w dobrym czy też w złym kierunku?	Wskazania respondentów według terminów badań												
	X	XI(1)	XI(2)	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
	'95				'96								
W dobrym	34	41	45	40	46	43	38	39	38	36	35	40	38
W złym	45	39	32	33	31	34	38	40	41	43	43	40	44
Trudno powiedzieć	21	21	23	28	23	24	24	21	21	21	22	19	18

(1) realizacja w dniach: 9-12 XI; (2) realizacja w dniach: 24-29 XI

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (76) przeprowadzono w dniach 12-17 września '96 na 1150-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Najwięcej optymistów jest wśród osób z wyższym wykształceniem, dobrze sytuowanych, a przede wszystkim pozytywnie oceniających własną sytuację materialną. Spośród grup społeczno-zawodowych najbardziej optymistycznie nastawieni są przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji. Pesymistycznym opiniom sprzyjają natomiast niskie wykształcenie, niskie dochody i negatywne oceny własnych warunków materialnych. Na rozwój sytuacji w kraju najbardziej krytycznie zapatrują się obecnie robotnicy niewykwalifikowani, rolnicy oraz bezrobotni.

W ciągu ostatniego miesiąca najbardziej pogorszyły się oceny robotników niewykwalifikowanych oraz rencistów. Bardziej optymistyczne niż miesiąc temu są natomiast opinie kadry kierowniczej i inteligencji.

Stosunek badanych do tego, co się dzieje w kraju, silnie warunkują deklarowane przez nich poglądy polityczne. Podobnie jak w poprzednich miesiącach, rozwój sytuacji w kraju znacznie lepiej oceniają osoby o orientacji lewicowej niż prawicowej. O ile połowa (51%) sympatyków lewicy pozytywnie ocenia kierunek rozwoju sytuacji w Polsce, więcej niż co trzeci (37%) zaś krytycznie wypowiada się w tej kwestii, o tyle wśród osób o orientacji prawicowej proporcje te ulegają odwróceniu - 53% wyraża opinię negatywną, pozytywną zaś - tylko co trzeci (32%). Jednak w ciągu ostatniego miesiąca dość znacznie wzrósł (o 7 punktów procentowych) odsetek krytycznych opinii wśród zwolenników lewicy. Nie zmieniły się natomiast opinie osób deklarujących prawicową orientację polityczną.

Spośród sympatyków poszczególnych ugrupowań do największych optymistów niezmiennie zaliczają się zwolennicy SLD. W większości pozytywne są również opinie potencjalnego elektoratu Unii Pracy. Natomiast wyraźnie gorzej ocenia rozwój sytuacji w kraju elektorat drugiego ugrupowania rządzącej koalicji - PSL. Poglądy są tu wyraźnie spolaryzowane i nie odbiegają wyraźnie od opinii wyrażanych przez zwolenników Unii Wolności. Najbardziej krytycznie na rozwój sytuacji w kraju zapatrują się sympatycy Akcji Wyborczej „Solidarność”.

Tabela 2

w procentach

Potencjalne elektoraty ugrupowań politycznych	Kierunek rozwoju sytuacji w kraju		
	dobry	zły	Trudno powiedzieć
SLD	64	18	18
U P	61	21	18
PSL	44	42	14
UW	46	42	12
ROP	31	49	20
Akcja Wyborcza „S”	30	60	10

Wrześnie pogorszenie się nastrojów społecznych wyraża się przede wszystkim bardziej krytycznymi niż przed miesiącem opiniami o sytuacji politycznej. Odsetek ankietowanych oceniających ją negatywnie wzrósł o 8 punktów procentowych.

Warto jednak zauważyć, że mimo tych niekorzystnych zmian, opinie o sytuacji politycznej nie są szczególnie pesymistyczne - utrzymują się na poziomie ocen sprzed wakacji. Można zatem sądzić, że obecne nasilenie się sporów w łonie rządzącej koalicji nie jest odbierane przez społeczeństwo jako poważna zapowiedź destabilizacji życia politycznego, ale raczej jako kolejny etap długotrwałej walki między koalicjantami o zakres wpływów. Wydaje się, że społeczeństwo, jak dotąd, nie traktuje tych sporów zbyt poważnie, postrzega je raczej jako element gry politycznej.

Tabela 3

w procentach

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce?	Wskazania respondentów według terminów badań												
	X	XI(1)	XI(2)	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
	'95				'96								
Dobra	7	10	10	11	12	13	14	18	15	11	15	15	13
Ani dobra, ani zła	36	48	38	44	42	37	43	41	41	43	42	45	41
Zła	44	33	39	34	36	38	28	28	28	33	31	26	34
Trudno powiedzieć	12	9	12	12	11	12	15	13	15	13	12	13	12

(1) realizacja w dniach: 9-12 XI; (2) realizacja w dniach: 24-29 XI

Ocena sytuacji w tej dziedzinie najsilniej związana jest z orientacją polityczną badanych i ich preferencjami wyborczymi. Sytuację polityczną najgorzej postrzegają osoby o poglądach prawicowych - co drugi ocenia, że jest ona zła, najlepiej zaś badani deklarujący przekonania lewicowe - w opinii więcej niż co czwartego z nich jest ona dobra.

Spośród przyszłych elektoratów partyjnych najbardziej krytyczni w ocenie sytuacji politycznej są zwolennicy Akcji Wyborczej „Solidarność”. Pozytywne oceny najczęstsze są zaś wśród sympatyków SLD oraz - choć obecnie znacznie rzadziej niż miesiąc temu - w elektoracie PSL. Wśród zwolenników tego ugrupowania obserwujemy też stosunkowo największe pogorszenie się opinii o sytuacji politycznej. Inaczej niż wśród sympatyków wszystkich innych partii, we wrześniu poprawiły się natomiast oceny potencjalnych wyborców SLD.

Tabela 4 w procentach

Potencjalne elektoraty ugrupowań politycznych	Ocena sytuacji politycznej							
	dobra		ani dobra, ani zła		zła		Trudno powiedzieć	
	VIII	IX	VIII	IX	VIII	IX	VIII	IX
SLD	33	38	43	44	16	11	7	7
PSL	27	17	40	50	17	25	17	9
UP	30	12	44	57	21	17	5	14
UW	11	12	47	43	32	39	10	6
ROP	11	10	42	39	40	46	7	4
Akcja Wyborcza „S”	6	5	44	33	46	57	4	5

Bardziej krytyczne niż miesiąc temu są także opinie zwolenników większości partii politycznych. Najbardziej zmalał optymizm wśród sympatyków PSL. Wyjątek stanowi tylko potencjalny elektorat SLD, którego oceny sytuacji politycznej są obecnie bardziej korzystne niż w sierpniu.

W ciągu ostatniego miesiąca wzrósł dość wyraźnie pesymizm co do oceny naszej sytuacji gospodarczej. Nie zmalała wprawdzie znacząco (spadek o 2 punkty procentowe) liczba osób, które postrzegają ją jako dobrą, jednak dość znacznie wzrósł (o 6 punktów) odsetek badanych oceniających ją negatywnie. Pogorszeniu się opinii o stanie gospodarki mogły sprzyjać sygnały o złej sytuacji na rynku paliw, z drugiej jednak strony może to się też wiązać z gorszymi ocenami sytuacji politycznej.

Tabela 5 w procentach

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację gospodarczą w Polsce?	Wskazania respondentów według terminów badań												
	X	XI(1)	XI(2)	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
	95				'96								
Dobra	13	12	19	15	24	25	18	16	16	13	16	19	17
Ani dobra, ani zła	39	41	42	42	44	41	42	38	40	40	41	41	39
Zła	41	44	33	35	26	27	32	37	36	40	36	33	39
Trudno powiedzieć	7	3	6	8	7	7	8	9	8	7	7	7	6

(1) realizacja w dniach: 9-12 XI; (2) realizacja w dniach: 24-29 XI

Pozytywne opinie o stanie gospodarki najczęściej wyrażają ci, którzy zarazem najlepiej oceniają ogólny kierunek rozwoju sytuacji w kraju, a więc osoby z wyższym wykształceniem (26%), deklarujące najwyższe dochody (25%), a przede wszystkim dobrze oceniające własną sytuację materialną (33%). Spośród grup społeczno-zawodowych wyróżniają się tu głównie przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji (34%). Najbardziej pesymistyczne są natomiast oceny robotników niewykwalifikowanych oraz rolników.

Bardziej krytycznym niż w sierpniu ocenom sytuacji gospodarczej nie towarzyszy pogorszenie się opinii o kondycji macierzystych zakładów pracy respondentów. W porównaniu z sierpniem, który był wyjątkowo niekorzystny pod tym względem, wyraźnie osłabił pesymizm badanych. Liczba ankietowanych negatywnie oceniających sytuację w swoich zakładach pracy zmalała o 6 punktów procentowych. Oceny pozytywne pozostały na poziomie z poprzedniego miesiąca.

Tabela 6 w procentach

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację w Pana(i) zakładzie pracy?	Wskazania respondentów według terminów badań													
	X	XI(1)	XI(2)	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	
	'95				'96									
Czy jest ona:	N=	568	600	587	615	581	597	579	566	599	572	543	545	577
Dobra		33	33	40	38	40	39	35	39	38	38	37	36	35
Ani dobra, ani zła		31	29	29	32	28	30	31	32	30	27	32	26	32
Zła		32	34	27	28	30	27	30	27	30	32	27	36	30
Trudno powiedzieć		3	4	4	2	2	4	3	2	2	3	4	2	3

(1) realizacja w dniach: 9-12 XI; (2) realizacja w dniach: 24-29 XI

W dalszym ciągu stabilne są oceny warunków życia respondentów i ich rodzin oraz oceny własnej sytuacji materialnej badanych.

Tabela 7 w procentach

Czy obecnie Panu(i) i Pana(i) rodzinie żyje się:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	X	X I(1)	XI(2)	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
	'95				'96								
Dobrze	19	20	24	22	23	24	24	22	25	24	22	24	22
Ani dobrze, ani źle	55	56	53	58	56	55	53	55	52	53	55	54	57
Źle	26	24	23	20	20	21	23	23	23	23	22	21	21
Trudno powiedzieć	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	1	0

(1) realizacja w dniach: 9-12 XI; (2) realizacja w dniach: 24-29 XI

Tabela 8

w procentach

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecne warunki materialne swojego gospodarstwa domowego? Czy są one:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
	'95				'96								
Dobre	16	19	17	21	20	20	21	16	23	20	18	20	21
Ani dobre, ani złe	47	46	45	47	47	48	42	47	44	45	45	48	45
Złe	36	34	38	32	33	32	37	37	33	35	37	32	34

PROGNOZY

Pogorszeniu się ocen obecnej sytuacji w kraju nie towarzyszy równie znaczący wzrost pesymizmu w przewidywaniu najbliższej przyszłości.

Nieco gorsze niż w sierpniu okazują się prognozy dotyczące rozwoju ogólnej sytuacji w kraju w ciągu najbliższego roku. Liczba badanych przewidujących jej pogorszenie wzrosła o 3 punkty procentowe i wynosi obecnie 22%. Nadal jednak zbliżona liczebnie grupa (20%) spodziewa się poprawy w tym względzie. Największy odsetek ankietowanych nie oczekuje żadnych zmian (49%).

Tabela 9

w procentach

Czy spodziewa się Pan(i), że w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy się czy też nie zmieni się?	Wskazania respondentów według terminów badań											
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
	'95			'96								
Poprawi się	19	27	29	31	30	27	20	23	18	17	20	20
Nie zmieni się	51	45	43	44	47	50	51	50	51	55	50	49
Pogorszy się	16	10	15	13	11	14	20	18	20	18	19	22
Trudno powiedzieć	14	18	14	12	12	9	9	9	11	10	11	9

Nie zmieniły się natomiast przewidywania dotyczące rozwoju sytuacji politycznej i gospodarczej. Tradycyjnie już bardziej optymistycznie zapatrują się badani na przyszłość gospodarki niż na rozwój sytuacji politycznej. Najwięcej jednak osób spodziewa się, że zarówno w polityce, jak i w gospodarce nic się nie zmieni.

Tabela 10 w procentach

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja polityczna w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	X	XI(1)	XI(2)	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
	'95				'96								
Poprawi się	22	27	32	30	35	34	26	21	22	16	17	18	18
Nie zmieni się	45	42	32	35	37	40	47	52	49	54	55	52	53
Pogorszy się	9	8	16	16	11	10	10	11	13	13	12	12	12
Trudno powiedzieć	24	23	19	19	17	16	17	15	16	17	16	17	16

(1) realizacja w dniach: 9-12 XI; (2) realizacja w dniach: 24-29 XI

Tabela 11 w procentach

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja gospodarcza w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	X	XI(1)	XI(2)	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
	'95				'96								
Poprawi się	27	33	38	35	39	38	32	25	25	22	24	24	25
Nie zmieni się	44	41	36	38	39	41	44	46	47	50	51	50	47
Pogorszy się	10	7	10	12	8	8	10	14	14	16	14	14	16
Trudno powiedzieć	19	19	16	15	14	14	14	14	14	12	12	12	13

(1) realizacja w dniach: 9-12 XI; (2) realizacja w dniach: 24-29 XI

Trochę bardziej optymistyczne niż miesiąc temu są prognozy przyszłej sytuacji w zakładach pracy respondentów. Minimalnie (o 2 punkty procentowe) wzrosła liczba badanych przewidujących poprawę kondycji własnego zakładu, natomiast zmalała (o 3 punkty) - spodziewających się jej pogorszenia.

Tabela 12 w procentach

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja w Pana(i) zakładzie pracy:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	X	XI(1)	XI(2)	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
	N=	'95				'96							
	565	600	591	624	584	603	584	567	597	573	546	542	579
Poprawi się	30	26	31	33	30	30	26	21	23	25	24	22	24
Nie zmieni się	44	48	44	43	46	47	48	49	47	50	49	49	49
Pogorszy się	13	11	11	12	12	11	13	16	17	15	18	19	16
Trudno powiedzieć	13	15	14	12	12	12	13	13	13	10	9	10	11

(1) realizacja w dniach: 9-12 XI; (2) realizacja w dniach: 24-29 XI

W zasadzie stabilne są oceny sytuacji materialnej i warunków życia rodziny. Warto jednak zaznaczyć, że po raz pierwszy w tym roku liczba pesymistów nieznacznie przewyższyła liczbę optymistów.

Tabela 13

w procentach

Jak Pan(i) sądzi, czy za rok Panu(i) i Pana(i) rodzinnie będzie się żyło:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	X	XI(1)	XI(2)	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
	'95				'96								
Lepiej	20	25	25	25	27	27	24	20	20	18	17	20	18
Tak samo jak obecnie	48	46	47	41	44	42	49	47	46	49	51	48	50
Gorzej	15	13	12	15	13	13	15	18	18	18	17	18	20
Trudno powiedzieć	16	16	15	19	15	18	12	14	16	15	15	14	13

(1) realizacja w dniach: 9-12 XI; (2) realizacja w dniach: 24-29 XI

Pierwsze tygodnie września, które upłynęły pod znakiem gwałtownych sporów w koalicji rządzącej, przyniosły pogorszenie się nastrojów społecznych. Wyraża się ono przede wszystkim wzrostem pesymistycznych ocen sytuacji politycznej. Równocześnie jednak pogorszyły się opinie o stanie gospodarki, głównie - jak się wydaje - za sprawą źle odbieranej sytuacji na scenie politycznej. Wrześniowemu pogorszeniu się ocen nie towarzyszy jednak wyraźny wzrost pesymizmu w przewidywaniu przyszłej sytuacji kraju.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju idzie w dobrym czy też w złym kierunku?

(%)

	W dobrym	W złym	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	38	44	18	1150
Płeć				
Mężczyźni	43	42	15	544
Kobiety	33	45	22	606
Wiek				
do 24 lat	46	35	19	159
25-34	41	42	18	203
35-44	38	46	16	276
45-54	36	41	23	177
55-64	32	56	11	150
65 lat i więcej	36	41	23	186
Miejsce zamieszkania				
Wieś	34	50	16	424
Miasto do 20 tys.	38	41	22	135
od 21 do 100 tys.	38	43	19	248
101-500 tys.	42	40	18	238
501 tys. i więcej mieszk.	47	31	22	104
Region				
Północny	37	46	17	145
Zachodni	40	39	21	138
Środkowozachodni	39	38	24	154
Środkowy	39	45	15	179
Wschodni	46	36	18	153
Południowo-wschodni	29	52	18	192
Południowo-zachodni	38	45	16	189
Wykształcenie				
Podstawowe	30	50	20	373
Zasadnicze zawodowe	32	52	16	314
Średnie	45	35	21	372
Wyższe	64	25	10	92
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	60	25	15	76
Prac. umysł. niż. szczebla	45	34	21	111
Pracownicy fiz. - umysł.	29	39	32	62
Robotnicy wykwalifikowani	40	41	19	129
Robotnicy niewykwalifik.	25	55	21	53
Rolnicy	24	56	19	65
Prywatni przedsiębiorcy	41	39	20	56
Bierni zawodowo				
Renciści	30	53	17	132
Emeryci	37	45	18	232
Uczniowie i studenci	55	30	15	59
Bezrobotni	38	52	10	107
Gospodynie domowe i inni	33	48	19	68
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	45	32	23	133
Sektor państwowy	40	38	22	128
Sektor prywatny	38	42	20	228
Spółdzielczość	50	42	8	21
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 150 zł	25	55	19	213
151 - 225	34	45	20	163
226 - 325	40	45	15	266
326 - 425	43	38	19	207
Powyżej 426 zł	51	34	16	226
Ocena własnych war. mater.				
Złe	27	57	16	393
Średnie	36	42	22	511
Dobre	59	26	15	244
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	23	61	16	91
Raz w tygodniu	37	45	18	648
Kilka razy w roku	46	37	16	307
W ogóle nie uczestniczy	36	38	27	104
Poglądy polityczne				
Lewica	51	37	12	205
Centrum	45	38	17	357
Prawica	32	53	15	356
Trudno powiedzieć	25	44	31	232

Tabela 2. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce? Czy jest ona:

	(%)				
	Dobra	Ani dobra, ani zła	Zła	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	13	41	34	12	1150
Płeć					
Mężczyźni	16	39	37	8	544
Kobiety	11	43	31	16	606
Wiek					
do 24 lat	9	48	33	10	159
25-34	10	46	34	10	203
35-44	14	42	34	10	276
45-54	17	47	29	8	177
55-64	15	32	43	10	150
65 lat i więcej	15	30	31	23	186
Miejsce zamieszkania					
Wieś	12	40	32	16	424
Miasto do 20 tys.	12	40	36	12	135
od 21 do 100 tys.	14	40	33	13	248
101-500 tys.	14	43	36	7	238
501 tys. i więcej mieszk.	14	44	36	6	104
Region					
Północny	11	41	34	14	145
Zachodni	18	42	27	12	138
Środkowozachodni	12	43	33	12	154
Środkowy	10	40	35	15	173
Wschodni	19	33	35	13	153
Południowo-wschodni	9	44	35	11	193
Południowo-zachodni	15	42	36	6	189
Wykształcenie					
Podstawowe	13	35	32	20	373
Zasadnicze zawodowe	13	42	36	9	314
Średnie	12	47	33	8	372
Wyższe	20	39	37	5	92
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	14	43	37	6	76
Prac. umysł. niż. szczebla	16	39	34	10	111
Pracownicy fiz. - umysł.	13	65	13	10	62
Robotnicy wykwalifikowani	17	41	37	5	129
Robotnicy niewykwalifik.	8	49	29	14	53
Rolnicy	11	41	26	22	65
Prywatni przedsiębiorcy	13	38	39	10	56
Bierni zawodowo					
Renciści	11	36	35	18	132
Emeryci	15	32	38	15	232
Uczniowie i studenci	15	41	39	5	59
Bezrobotni	9	40	39	11	107
Gospodynie domowe i inni	12	60	19	9	68
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	16	43	30	11	133
Sektor państwowy	13	45	34	8	128
Sektor prywatny	12	43	35	9	228
Spółdzielczość	23	50	28	0	21
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 150 zł	14	38	37	11	213
151 - 225	13	42	30	15	163
226 - 325	12	44	31	13	266
326 - 425	16	42	33	9	207
Powyżej 426 zł	13	41	38	8	226
Ocena własnych war. mater.					
Złe	10	36	43	11	393
Średnie	14	44	27	14	511
Dobre	16	42	32	10	244
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	12	28	50	10	91
Raz w tygodniu	10	43	34	13	648
Kilka razy w roku	19	42	29	10	307
W ogóle nie uczestniczy	17	38	31	15	104
Poglądy polityczne					
Lewica	27	38	29	6	205
Centrum	14	50	25	11	357
Prawica	8	37	50	5	356
Trudno powiedzieć	8	36	27	29	232

Tabela 3. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację gospodarczą w Polsce? Czy jest ona:

(%)

	Dobra	Ani dobra, ani zła	Zła	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	17	39	39	6	1150
Płeć					
Mężczyźni	21	38	37	4	544
Kobiety	14	39	40	7	606
Wiek					
do 24 lat	17	49	30	4	159
25-34	18	43	34	5	203
35-44	20	36	39	4	276
45-54	14	43	40	4	177
55-64	14	34	47	6	150
65 lat i więcej	17	29	42	11	186
Miejsce zamieszkania					
Wieś	11	37	46	6	424
Miasto do 20 tys.	15	42	39	4	135
od 21 do 100 tys.	20	40	33	7	248
101-500 tys.	21	37	36	5	238
501 tys. i więcej mieszk.	25	44	28	2	104
Region					
Północny	21	31	43	4	145
Zachodni	18	32	44	6	138
Środkowo-zachodni	14	47	34	5	154
Środkowy	18	48	29	6	179
Wschodni	19	35	38	8	153
Południowo-wschodni	9	37	48	6	192
Południowo-zachodni	22	38	35	6	189
Wykształcenie					
Podstawowe	15	32	47	7	373
Zasadnicze zawodowe	15	40	40	5	314
Średnie	19	42	34	6	372
Wyższe	26	49	23	3	92
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	34	46	15	5	76
Prac. umysł. niż. szczebla	17	39	39	5	111
Pracownicy fiz.- umysł.	10	53	35	3	62
Robotnicy wykwalifikowani	20	40	35	5	129
Robotnicy niewykwalifik.	14	28	55	3	53
Rolnicy	9	31	51	8	65
Prywatni przedsiębiorcy	17	52	20	11	56
Bierni zawodowo					
Renciści	12	38	42	7	132
Emeryci	16	31	46	7	232
Uczniowie i studenci	28	42	28	2	59
Bezrobotni	16	36	44	4	107
Gospodynie domowe i inni	12	48	35	5	68
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	20	44	32	5	133
Sektor państwowy	19	42	38	1	128
Sektor prywatny	20	40	33	7	228
Spółdzielczość	16	48	32	4	21
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 150 zł	8	38	50	4	213
151 - 225	17	38	37	8	163
226 - 325	16	40	38	5	266
326 - 425	21	36	36	7	207
Powyżej 426 zł	25	40	30	4	226
Ocena własnych war. mater.					
Złe	8	35	51	6	393
Średnie	17	41	37	5	511
Dobre	33	39	20	8	244
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	18	41	36	5	91
Raz w tygodniu	13	39	43	5	648
Kilka razy w roku	24	38	34	5	307
W ogóle nie uczestniczy	24	34	31	11	104
Poglądy polityczne					
Lewica	26	34	36	3	205
Centrum	18	42	36	4	357
Prawica	17	39	41	3	356
Trudno powiedzieć	9	37	40	14	232

Tabela 4. Jak Pan(i) sądzi, czy za rok Panu(i) i Pana(i) rodzinie będzie się żyło:

(%)

	Lepiej	Tak samo jak obecnie	Gorzej	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	18	50	20	13	1149
Płeć					
Mężczyźni	21	50	18	11	544
Kobiety	15	49	21	14	606
Wiek					
do 24 lat	28	53	6	13	159
25-34	23	53	12	11	203
35-44	18	47	24	11	276
45-54	15	52	23	9	177
55-64	8	47	30	15	150
65 lat i więcej	13	47	21	19	186
Miejsce zamieszkania					
Wieś	14	50	21	15	424
Miasto do 20 tys.	16	52	14	18	135
od 21 do 100 tys.	16	52	18	14	248
101-500 tys.	23	47	22	9	238
501 tys. i więcej mieszk.	29	47	20	3	104
Region					
Północny	19	44	22	15	145
Zachodni	26	42	19	12	138
Środkowozachodni	16	59	13	12	153
Środkowy	23	48	19	11	179
Wschodni	23	55	14	9	153
Południowo-wschodni	10	52	25	12	193
Południowo-zachodni	12	45	25	18	189
Wykształcenie					
Podstawowe	14	46	21	19	373
Zasadnicze zawodowe	15	48	22	15	314
Średnie	21	55	18	7	372
Wyższe	30	48	15	7	91
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	20	62	10	8	76
Prac. umysł. niż. szczebla	20	58	18	5	111
Pracownicy fiz. - umysł.	18	57	15	10	62
Robotnicy wykwalifikowani	22	47	21	10	129
Robotnicy niewykwalifik.	21	39	22	18	53
Rolnicy	14	51	17	18	65
Prywatni przedsiębiorcy	32	47	10	10	56
Bierni zawodowo					
Renciści	8	49	32	11	132
Emeryci	12	46	24	17	232
Uczniowie i studenci	32	52	7	9	59
Bezrobotni	20	47	20	13	107
Gospodynie domowe i inni	19	43	14	23	68
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	21	54	20	6	133
Sektor państwowy	16	49	20	15	128
Sektor prywatny	26	50	14	10	228
Spółdzielczość	20	55	25	0	21
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 150 zł	15	44	24	17	212
151 - 225	16	49	23	12	163
226 - 325	15	51	20	14	266
326 - 425	19	49	20	13	207
Powyżej 426 zł	27	51	15	8	226
Ocena własnych war. mater.					
Złe	12	47	28	13	393
Średnie	18	48	20	14	511
Dobre	26	58	6	10	244
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	11	46	27	16	90
Raz w tygodniu	17	51	19	13	648
Kilka razy w roku	20	49	20	11	307
W ogóle nie uczestniczy	22	47	20	11	104
Poglądy polityczne					
Lewica	19	54	21	6	205
Centrum	19	52	19	9	356
Prawica	21	48	21	10	356
Trudno powiedzieć	12	43	17	28	232